

sveučilišni udžbenici

Otrovi i kako ih otkriti

U Sveučilišnoj knjižnici predstavljena su dva sveučilišna udžbenika: "Osnove forenzične toksikologije" i "Toksikologija hrane", autorice i glavne urednice doc. dr. sc. Davorke Sutlović i skupine od 30 suradnika iz svih referentnih hrvatskih institucija suradnika, a u izdanju web knjižare Redak.

PIŠE:
DAVORKA SUTLOVIĆ*

Pred velikim brojem studenata, sveučilišnih profesora, toksikologa, medicinara, kemičara i pravnika 11. svibnja 2011. udžbenike su promovirali prof.dr.sc. Nada Vahčić s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta i umirovljeni prof.dr.sc. Dušan Zečević s Medicinskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu. Uvodnu riječ održao je prof. dr. Šimun Anđelinović, prorektor za nastavu i kvalitetu Splitskog sveučilišta. Autorica je u knjigama objedinila veliko znanje svih suradnika (ukupno 30) u dva sveučilišna udžbenika.

Osnove forenzične toksikologije

U pisanju udžbenika svoje mjesto dobili su gotovo svi koji se bave forenzičnom toksikologijom ili podučavaju studente iz tih područja te stručnjaci koji se bave toksikologijom hrane. Veličinu djela najbolje opisuju riječi recenzenta. Tako prof.dr.sc. Igor Jerković s KTF-a u Splitu, naglašava da Osnove forenzične toksikologije svojim sadržajem i obujmom, te osobito zbog korištenja vlastitih primjera iz prakse, različitih relevantnih mišljenja, toksikoloških vještačenja, metoda uzorkovanja i analiza predstavlja izvoran doprinos.

Ovo djelo, prema načnu i sveobuhvatnosti prikaza problematike daleko prelazi standardne udžbenike sudске medicine. Pisano na vrlo visokom stručnom nivou od autora različitih specijalnosti djelo predstavlja prvi udžbenik i priručnik forenzične toksikologije u RH i, što se sudskomedicinske struke tiče, jedan je od rijetkih u svjetskoj literaturi, naglasio je prof.dr.sc. Dušan Zečević, jedan od recenzenta.

Prof. dr. sc. Marica Medić-Šarić, profesorica Farmaceutskobiokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, mišljenja je da će udžbenik Osnove forenzične toksikologije za studente biti od velike koristi za sadašnje i buduće generacije studenata.

Kao sveučilišni udžbenik, namijenjen je prije svega studentima, polaznicima preddiplomskih, diplomskih, integriranih, specijalističkih i doktorskih studija, ali i svima onima koji se bave forenzičnom toksikologijom ili su zainteresirani za istraživanja u tom području. Također je namijenjen sucima, odvjetni-

Tekstovi u knjizi podijeljeni su u dvadeset poglavlja.

Uvod u forenzičnu toksikologiju (D. Sutlović)

Dobra laboratorijska praksa (Z. Kovačić, D. Sutlović i B. Riha)

Farmakokinetika i metabolizam (D. Sutlović i I. Žuntar)

Sredstva ovisnosti (D. Sutlović)

Kriminalističko istraživanje, zapljena i analiza sredstava ovisnosti (Lj. Tomašek i L. Bakulić)

Ostale toksikološki značajne tvari (M. Nestić, V. Horvat i S. Mandić)

Otrovi biljaka i životinja (I. Žuntar i F. Plavšić)

Testiranje sudionika u prometu (R. Ferček)

Alkohol i droge u prometu – toksikološka vještačenja (Z. Kovačić)

Uzimanje uzoraka za toksikološke analize živih osoba (B. Riha)

Uzimanje uzoraka za toksikološke analize obduciranih i ekshumiranih leševa (M. Definis-Gojanović)

Screening metode u forenzičnoj toksikologiji (J. Suton i Z. Knezović)

Analiza bioloških uzoraka (M. Nestić, V. Horvat, D. Sutlović, S. Mandić, M. Veršić,)

Testiranje uzorka dlake (B. Riha)

Medicinske komplikacije i patologija zlorabe droga (M. Definis-Gojanović)

Zloraba lijekova u trudnoći (M. Vulić, M. Vučinović i T. Strinić)

Zloraba lijekova u sportu (D. Sutlović)

Testiranje na radnom mjestu (D. Sutlović)

Određivanje prisutnosti teških metala u biološkim uzorcima (A. Stipišić)

Zakonodavstvo i sudski zahtjev (M. Mrčela)

Trideset koautora ovih dvaju udžbenika dolaze iz raznih institucija:

Medicinskih fakulteta Sveučilišta u Splitu, Zagrebu i Osijeku; Farmaceutskobiokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskog zavoda za toksikologiju iz Zagreba; Poljoprivrednog fakulteta Sveučilišta u Osijeku; Instituta Ruđer Bošković iz Zagreba; Centra za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja Ivan Vučetić iz Zagreba te Forenzičnog centra Dan Jar iz Zagreba; Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije; Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo iz Zagreba; Vrhovnog suda RH.

cima i svima ostalima kojima je potrebno znanje, poduka ili razumijevanje vještačenja iz forenzične toksikologije.

Studenti diplomskog studija Forenzike u svojoj nastavi već su koristili ovaj udžbenik kao osnovnu literaturu. Također, koristili su ga polaznici dokorskog specijalističkog studija na Pravnom fakultetu, Medicinsko pravo, kao i studenti Farmaceutskobiokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na specijalističkom studiju Toksikologije za predmet Sudska toksikologija u humanoj medicini. Udžbenik je namijenjen i studentima integriranog studija farmacije, Sveučilišta u Splitu, za predmet Farmaceutska toksikologija.

Toksikologija hrane

Kao sveučilišni udžbenik, ovo je djelo namijenjeno prije svega studentima, polaznicima preddiplomskih, diplomskih, integriranih, specijalističkih i doktorskih studija, ali i svima onima koji se bave toksikologijom hrane ili su zainteresirani za istraživanja u tom području. Također je namijenjeno svim institucijama koje raspolažu znanjima o analitičkim postupcima za određivanje toksičnih sastojaka u hrani te stalnoj poduci svih onih koji se nalaze u lancu tih institucija. Nove spoznaje dovode do znatno veće odgovornosti toksikologa

pri određivanju zdravstvene ispravnosti hrane. Kako je toksikologija hrane multidisciplinarna znanost, tekstovi u knjizi podijeljeni su u četrnaest poglavlja koja su napisali najkompetentniji stručnjaci.

Živimo u doba kada je sva svjetska, europska pa tako i naša nacionalna znanost i struka čija je djelatnost vezana za hranu okrenuta sigurnosti hrane. Stoga je ovo znanstveno-stručno djelo po svojoj tematici od izuzetnog značaja, kazala je recenzentica prof. dr.sc. Nada Vahčić s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Također, napominje da je činjenica da je malo takvih djela na hrvatskom jeziku bio još jedan razlog za tiskanje knjige.

Recenzentica prof.dr.sc. Višnja Katalinić s Kemijskotehnološkog fakulteta i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu naglasila je da je udžbenik pisan jednostavnim jezikom, jasno i zanimljivo te da kroz 14 poglavlja daje pregled najvažnijih informacija iz područja toksikologije hrane i čini sažet, cjelovit i studentima pristupačan nastavni materijal kakav do sada nisu imali na raspolaganju.

* doc. dr. sc, voditeljica djelatnosti Kemije I na Odjelu sudске medicine Zavoda za patologiju, sudsku medicinu i citologiju KBC Split.

Uvod (D. Sutlović i J. Marušić)

Sudbina otrova u ljudskom organizmu (D. Sutlović)

Utjecaj biosfere na kontaminaciju hrane (A. Stipišić)

Rizična hrana (V. Poljak)

Trovanja hranom uzrokovana mikroorganizmima (D. Laštre Primorac)

Pesticidi (Z. Majić)

Prehrambeni aditivi (S. Luetić i Z. Knezović)

Hrana podvrgnuta ionizirajućem zračenju (J. Papić)

Toksični metali i metaloidi u hrani (A. Stipišić)

Genetski modificirani organizmi i GM hrana (J. Žafran Novak i H. Fulgosi)

Prirodni toksini (Z. Knezović)

Toksikologija dodataka prehrani (L. Pollak)

Toksikologija gljiva (I. Žuntar i F. Plavšić)

Zakonodavstvo (J. Marušić)